

ISSN:3060-4567 Modern education and development
UMUM TA'LIM MAKTABLARINING YUQORI SINFI
ÒQUVCHILARIGA SINONIMLARNI ÒRGATISHDA
QÒLLANILADIGAN USULLAR

RÒZIYEVA ROXILA BOBUR QIZI

Samarqand Davlat Chet Tillar Instituti

Narpay Xorijiy Tillar Fakulteti

2305-guruh talabasi

@roziyevjamshid42@gmail.com

Ilmiy maslahatchi: Zoirova Dilfuza Xayriddinovna

ABSTRACT: *Thidents. Synonyms, that is, words that are close to each other in meaning, are important in increasing the lexical wealth of students. The article examines methods such as interactive methods, games, group work and creative tasks that can be used in the teaching process. Also, the importance of the theoretical basis of learning synonyms and practical experiences in the development of students' language comprehension and expression skills is discussed. This study aims to help teachers to effectively organize the process of teaching synonyms.s article analyzes the methods used in teaching synonyms to high school stu*

АННОТАЦИЯ: *В данной статье анализируются методы, используемые при обучении синонимам старшеклассников. Важное значение в повышении лексического богатства учащихся имеют синонимы, то есть слова, близкие друг другу по значению. В статье рассматриваются такие методы, как интерактивные методы, игры, групповая работа и творческие задания, которые можно использовать в учебном процессе. Кроме того, обсуждаются теоретические основы изучения синонимов и их важность в развитии у учащихся навыков понимания и выражения речи посредством практического опыта. Данное исследование призвано помочь учителям эффективно организовать процесс обучения синонимам.*

ANOTATSIYA: Ushbu maqolada umum ta'lim maktablarining yuqori sinf o'quvchilariga sinonimlarni o'rgatishda qo'llaniladigan usullar tahlil etiladi. Sinonimlar, ya'ni ma'nosi bir-biriga yaqin bo'lgan so'zlar, o'quvchilarning leksik boyligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada o'qitish jarayonida qo'llanilishi mumkin bo'lgan interaktiv metodlar, o'yinlar, guruhiy ishlash va ijodiy vazifalar kabi usullar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, sinonimlarni o'rganishning nazariy asoslari va amaliy tajribalar orqali o'quvchilarning tilni tushunishi va ifodalash qobiliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati haqida fikrlar bildiriladi. Ushbu tadqiqot, o'qituvchilarga sinonimlarni o'rgatish jarayonini samarali tashkil etishga yordam berishni maqsad qilgan.

KEY WORDS: Teaching methods, Educational methodology, High school students, Linguistic teaching, Language learning, Educational process, Educational materials, School education Interactive methods, Mastery level.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Образовательные методы, Методика обучения, Старшеклассники Преподавание лингвистики, Изучение языков, Учебный процесс, Учебные материалы, Школьное образование, Интерактивные методы, Уровень мастерства.

KALIT SO'ZLAR: Sinonimlar, Ta'lim usullari, Ta'lim metodikasini O'rta maktab o'quvchilari, Tilshunoslik o'qitish, Til o'rganish, O'quv jarayoni, O'quv materiallari, Maktab ta'limi, Interfaol usullar, O'zlashtirish darajasi.

Sinonimlar — bu bir xil yoki o'xshash ma'noga ega bo'lgan so'zlardir. Sinonimlar yordamida bir xil fikrni turlicha ifodalash, tilni boyitish va yozma yoki og'zaki nutqdagi takrorlarni kamaytirish mumkin. Masalan, "go'zallik" so'zining sinonimlari sifatida "chiroy", "joziba" va "sukhan" so'zlarini keltirish mumkin. Sinonimlar tilning boyligini oshirib, ifoda erkinligini beradi.

Sinonimlar - bu bir xil yoki o'xshash ma'noga ega bo'lgan so'zlardir. Ular tilni boyitish, ifoda erkinligini oshirish va yozma va og'zaki nutqdagi takrorlarni kamaytirish uchun muhimdir. Sinonimlar yordamida bir xil fikrni turlicha ifodalash mumkin.

Umum ta'lim maktablarining yuqori sinf o'quvchilariga sinonimlarni o'rgatishda quyidagi usullar qo'llaniladi:

Tushuntirish: Sinonimlarning ta'rifi va ularning ahamiyatini tushuntirish.. Misollar keltirish: Har bir sinonim uchun misollar berish, ularni kontekstda qanday ishlatilishini ko'rsatish.O'yinlar: Sinonimlarni o'rganish jarayonini qiziqarli qilish uchun o'yinlardan foydalanish (masalan, sinonimlar bingo).. Ijodiy yozuv: O'quvchilarga sinonimlardan foydalanib hikoya yoki she'r yozishni taklif qilish. Guruh ishlari: O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lib, sinonimlarni topish yoki muhokama qilish. Texnologiya: Onlayn resurslar va ilovalardan foydalanish.Suhbat va muhokama: Sinonimlar mavzusida ochiq suhbat olib borish.Krossvordlar: Sinonimlarni krossvordlarda ishlatish orqali o'rgatish.Ushbu usullar yordamida o'quvchilar sinonimlarni yaxshiroq o'zlashtirishi va ularni amaliyotda qo'llay olishlari mumkin.

O'quvchilarni sinonimlar bilan ishlashni o'rgatishning eng samarali usullaridan biri bu leksik analizdir. Bu usul orqali o'quvchilarga sinonimlarning nafaqat umumiy, balki kontekstga bog'liq farqlari ham tushuntiriladi. Misol uchun, "yaxshi" so'zining sinonimlari ("zo'r", "a'lo", "yaxshi") o'rganilsa, har birining ishlatilish shartlari, yanada aniqroq ifoda berishdagi farqlari ko'rsatib o'tiladi.Sinonimlar lug'atini yaratish

O'quvchilarga sinonimlar lug'atini tuzish vazifasi berilishi mumkin. Bunda o'quvchilar har bir so'zning sinonimlarini topish va ularni to'g'ri kontekstda ishlatishni o'rganadilar. Bu usul so'z boyligini kengaytirish va tilni mustahkamlash uchun samarali hisoblanadi. Misol uchun, "yaxshi" so'zining sinonimlarini o'rganayotganda, o'quvchilarga "yaxshi"ning turli holatlarda qanday ishlatilishini ko'rsatish mumkin.

Muomala va diskussiyalar :Sinonimlarni o'rgatishda o'quvchilarni guruhlariga bo'lish va ular bilan muloqotda bo'lishni ta'minlash foydalidir. O'quvchilar o'zaro sinonimlarni muhokama qilish va turli ma'nolarda ishlatish orqali tilni yaxshiroq tushunishadi. Bu usul kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirishga yordam beradi.

O‘yinlar va interaktiv faoliyatlar :Sinonimlarni o‘rganish uchun turli xil o‘yinlar ham samarali usul bo‘lishi mumkin. Masalan, "Sinonimlar krossvordini" yoki "Sinonimlar zanjiri" kabi o‘yinlar orqali o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undash mumkin. Bunday o‘yinlar o‘quvchilarni yanada qiziqtiradi va o‘rganish jarayonini osonlashtiradi.

Sinonimlar va antonimlar o‘rtasidagi bog‘lanishni ko‘rsatish :Sinonimlarni o‘rgatishda antonimlarni ham birga o‘rganish muhimdir. Sinonimlar va antonimlarning o‘rganilishi tilni tushunishni chuqurlashtiradi, shuningdek, o‘quvchilarga so‘zlarning o‘zaro munosabatlarini yaxshiroq anglash imkonini beradi o‘quvchilarga sinonimlarni tushunishga yordam beradi:Yaxshi – zo‘r, a‘lo, a‘lo darajadaMasalan: U juda yaxshi o‘quvchi. / U juda zo‘r o‘quvchi.Katta – yirik, ulug‘, katta hajmdagiMasalan: U katta uyda yashaydi. / U yirik uyda yashaydi.Chiroyli – go‘zal, jozibali, saroyliMasalan: Bu chiroyli bog‘. / Bu go‘zal bog‘.Kichik – mayda, kichikroq, ozginaMasalan: U kichik bola. / U mayda bola.

Xulosa qilib aytganda, sinonimlarni o‘rgatish jarayoni faqatgina so‘z boyligini oshirishga emas, balki tilni samarali ishlatish, o‘quvchilarning fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Bu usullar o‘quvchilarning kreativligi va tilga bo‘lgan qiziqishini oshiradi.

Manbalar:

- 1) <https://jdpu.uz/wp-content/uploads/2020/01/Ona-tili-oqitish-metodikasi.pdf>
- 2) <https://cyberleninka.ru/article/n/umumta-lim-maktablarida-yuqori-sinf-o-quvchilarining-axloqiy-tarbiyasini-shakllantirishdagi-muammo-va-ularning-yechimi>
- 3) <https://cyberleninka.ru/article/n/o-quvchilar-nutqida-leksik-va-uslubiy-sinonimlarni-faollashtirish-uchun-mashqlar-bilan-ishlash-ko-nikmasini-hosil-qilish>.